Emro Science and Education
International open-access scientific journal
Journal homepage: https://journal.emro.uz

OPEN ACCESS

CONFERENCE PAPER OPEN ACCESS

Vol. 1 No. 1 (2023) · "Axborot oqimlari va intellektual tizimlarning ijtimoiy, iqtisodiy va texnik-texnol... DOI: 10.5281/zenodo.24318642

Xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallar to'plami *Andijan 2023 yil 10-noyabr*

INNOVATSION TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANIB TALABANING MULOQOTLARINI RIVOJLANTIRISH

Pulatova Odinaxon Xamidovna , dotsent, Andijon mashinasozlik instituti "Gumanitar fanlar" kafedrasi

Annotatsiya. Maqolada ta'lim jarayonida innovatsion texnologiyalarni, pedagogik va axborot texnologiyalarini o'quv jarayonlarida qo'llash bilan birgalikda inson psixikasining barqarorligi va chidamliligini oshirish maqsadida interfaol metodlarni qo'llashga bo'lgan intilishi va interfaol metodlardan foydalanish oliy ta'lim muassasalari talabalarni faqat profesor - o'qituvchilar tomonidan berilgan tayyor bilimlarnigina egallashga emas, balki o'zlari ham mustaqil o'rganishga, izlanishga, fikrlashga chorlaydi yuzasidan fikrlar berilgan.

Kalit so`zlar. Tajriba, suhbat,tajriba,sinov, omil,innovatsion

Respublikamiz oliy talim tizimida Davlat talim standartlariini, yo'nalishlari va mutaxassisliklari klassifikatori, o'quv rejalari va fan dasturlarini zamonaviy axborot – kommunikatsion va pedagogik texnologiyalarni ta'lim jarayoniga keng joriy etilishi nuqtai- nazaridan va hozirgi zamon fan, texnika va texnologiya hamda ta'lim sohalaridagi Respublikamizda, rivojlangan xorij davlatlarda erishilgan yutuqlarni e'tiborga olgan holda takomillashtirish masalalariga alohida e'tibor qaratilgan.

O'quv rejalari va fan dasturlarida, rivojlangan bozor iqtisodiyoti talablariga mos raqobatbardosh kadrlarni tayyorlash, talabalarni mustaqil ijodiy faoliyatini rivojlantirish maqsadida talabalar mustaqil ta'limi imkoniyatlarini kengaytirishga alohida e'tibor qaratilgan[1]. Talabalarning mustaqil ta'limini tashkil etishda ularni o'quv – metodik adabiyotlar, didaktik tarqatma materiallar bilan ta'minlash va fanlar bo'yicha har bir mavzudan tarqatma didaktik materiallarning bankini yaratish ma'lum ahamiyatga ega. Mustaqil ta'limni rivojlantirilishi fanlardan ma'ruza va amaliy mashg'ulotlarni o'tkazish metodikasini tubdan o'zgartirishni, ma'ruza mashg'ulotlarida fan dasturida belgilangan bilimlarning asosiy mag'izini, fan va texnikaning qaralayotgan fanga aloqador yutuqlari hamda muammolarini bayon etish, qo'shimcha materiallarni esa talabalar tomonidan mustaqil o'qishga tavsiya etishni taqozo etadi[2].

Hozirgi kunda ta'lim jarayonida innovatsion texnologiyalarni, pedagogik va axborot texnologiyalarini o'quv jarayonlarida qo'llash bilan birgalikda inson psixikasining barqarorligi va chidamliligini oshirish maqsadida interfaol metodlarni qo'llashga bo'lgan intilish va katta e'tibor talab qilinmoqda[3]. Interfaol metodlardan foydalanish oliy ta'lim muassasalari talabalarni faqat profesor - o'qituvchilar tomonidan berilgan tayyor bilimlarnigina egallashga emas, balki o'zlari ham mustaqil o'rganishga, izlanishga, fikrlashga chorlaydi. Bundan asosiy maqsad, ko'nikma va malakalar asosida shaxsning bilish va shaxsiy qobiliyatini, aqliy kamolotini, mehnat faoliyatiga bo'lgan munosabatini hamda dunyoqarashini takomillashtirishdan iborat.

Published: 10.11.2023

Cite this article: Pulatova Odinaxon Xamidovna (2023). Innovatsion texnologiyalardan foydalanib talabaning muloqotlarini rivojlantirish. Emro Science and Education, 1(1). https://doi.org/10.5281/zenodo.24318642

© 2023 The Author(s). Published by Emro Science and Education. This is an open access article.

Psixologiyada ilmiy jihatdan shu narsa tasdiqlanganki, inson o‘zidagi nuqsonlarni bartaraf qila oladigan, o‘zini-o‘zi takomillashtiradigan, o‘z bilimlarini mukammallashtira oladigan qobiliyatlarga ega hisoblanadi[4]. Biroq, talaba yoshlarimiz o‘z qobiliyatlarini yuqori darajada ilg‘ay olishmaydi. Bunga sabab talaba tabiatdagi o‘z mikrodunyosini aniqlik bilan tasvirlab bersada, o‘zini-o‘zi bilishda, har xil ijtimoiy holatlarda o‘zini-o‘zi samarali boshqara olishda ba’zi bir muammolarga duch kelmoqda[5].

Tajriba va o‘tkazilgan sinovlar shuni ko‘rsatmoqdaki, intellektual qobiliyatlarga ega bo‘lgan talabalar ham mustaqil ishlar bilan shug‘ullanganlarida muayyan fanning xususiyatlarini hisobga olishlari zarur. Bizga ma’lumki oliy ta’limda o‘quv rejalarini bajarish jarayonida asosiy e’tibor talabalarning mustaqil ta’lim olishlariga qaratilgan[6]. Dars davomida interfaol metodlardan foydalanish o‘qituvchi va talaba o‘rtasida o‘zaro faollikni, bog‘liqlikni, bir-birini qo‘llab-quvvatlashni, to‘ldirishni taminlaydi.

Interfaol metodlarni qo‘llashda komp’yuter tarmoqlari alohida ahamiyat kasb etadi[7]. Talaba mustaqil ishlash jarayonida ham komp’yuter orqali o‘ziga kerakli bo‘lgan ma’lumotlarni olishi, o‘zining fikrlarini qo‘shimcha sifatida kiritishi mumkin. Buning natijasida talaba faqatgina tinglovchi bo‘lib qolmasdan balki mustaqil fikrlovchi, izlanuvchi, muntazam ravishda bilim olishga intiluvchiga aylanadi[8].

Talabalar asosan o‘zlarining mustaqil olgan bilimlaridan amaliy va laboratoriya mashg‘ulotlarida foydalanadilar. Mustaqil ta’lim jarayonida talabalar darslikdan tashqari qo‘shimcha ravishda monografiyalarni, ilmiy risola va maqolalarni ham o‘qiydilar[9]. Bulardan foydalanib ijodiy va ilmiy izlanuvchi, teran mustaqil fikrlashga ega bo‘lgan talabaga aylanish uchun quyidagilarga amal qilishlari lozim:

- ✓ darslik va o‘quv qo‘llanmalarni o‘rganishi;
- ✓ ma’ruzalar matnini o‘zlashtirishi;
- ✓ maxsus adabiyotlardan foydalanishi,
- ✓ olib borilayotgan jarayonni psixologik jihatdan kuzatib borishi, badiiy asarlarni estetik jihatdan tahlil qilishi;
- ✓ mustaqil ishlashni o‘rganishi va odat qilishi;
- ✓ nazariy va amaliy mashg‘ulotlarni mustaqil tahlil qilishlari kerak.

Talabaning mustaqil ishlash davomida mustaqil fikrga ega bo‘lishi o‘qituvchi-murabbiylarlar tomonidan bildirilgan munosabatlarga ham bog‘liq bo‘ladi[10]. O‘qituvchi-murabbiylar talabalarga to‘g‘ri maslahat berib, ilmiy-ijodiy izlanish metodlari , vositalari, qonun qoidalari bilan tanishtirib borishlari zarur[11]. Spu bilan birgalikda talabalarga mustaqil fikr yuritish uchun imkoniyat berish, ularning turli-tuman fikrlarini qabul qilish, talabalarning o‘quv jarayonidagi faolligini ta’minlash, talabalarni mustaqil fikrlarini bayon qilish jarayonida kulgiga qolmasliklariga ishontirish, har bir talabaning mustaqil fikr yuritishiga qodir ekanligiga o‘zlarida ishonch hissini uyg‘otishlari lozim. Talabaning mustaqil fikrlash jarayonida talabada

turli fikrlar paydo bo‘ladi[12]. Agar talabalar o‘quv jarayonlarida faol ishtirok etsalar va a’lo o‘zlashtirishlariga o‘zlarining ma’sulligini his qila olsalar, bu kutilgan natijani beradi.

Xulosa qilib shuni aytishimiz mumkinki, talabalarning mustaqil ishlash jarayonlarida innovatsion texnologiyalardan foydalanishi ularning fikrlashlarini rivojlantiradi, fikriy bog‘liqlikni, mantiqni ta’minlaydi, talabalarning ilmiy salohiyatli bo‘lishlariga imkon yaratadi. Buning natijasida talabaning o‘ziga bo‘lgan ishonchi ortadi, oldiga qo‘yilgan muammoning echimini topishga harakat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yhati

1.Iroda, M. et al. Rational Methods Awakening and Stimulating University Students Professional and Creative Abilities // Eastern European Scientific Journal. – 2019. – No. 1.

2.Mahammadovna, S.I. (2021). Needs snd Factors for Developing Professional and Creative Abilities of Students of Higher Educational Institutions //Annals of the Romanian Society for Cell Biology. – Vol. 25. – No. 6. – Pp. 2804-2810.

3.Pulatova, Odinakhan Khamidovna, Poziljonova Zulfizar (2020). Pedagogical approach to the development of economic culture .Archive of Conferences Jun 10, 2020 GSHSA-Florida. Pp. 18-20.

4.Sirojiddinova, I.M. Improving the professional training of future engineers based on the cluster approach. Spectrum Journal of Innovation, Reforms and Development Volume 02, May, 2022.

5.Khamidovna P. O. Issues of development of the communication culture of technical students //world of science: journal on modern research methodologies. – 2023. – т. 2. – №. 3. – с. 32-35.

6. Khamidovna P. O. On the Issues of Studying the Problems of Unorganized Youth //Web of Synergy: International Interdisciplinary Research Journal. – 2023. – Т. 2. – №. 3. – С. 316-318.

7.Khamidovna P. O. Features of the Use of Modern Didactic Tools in Technical Higher Educational Institutions //Telematique. – 2023. – С. 7630–7634-7630–7634.

8.XAMIDOVNA P. O. Pedagogning talabalar bilan muloqot olib borish yollari //УзМУ хабарлари. – 2023.

9.PO Khamidovna. COMMUNICATION CULTURE OF INDIVIDUALS // European Journal of Humanities and Educational Advancements // EJHEA – 2023.-T.4.- №4 C-32-36

10. Pulatova O. ISSUES OF ORGANIZING INNOVATIVE ACTIVITIES OF FUTURE SPECIALISTS //International Conference on Education and Social Science. – 2023. – Т. 1. – №. 1. – С. 164-168.

11. Пулатова О. Х. ТАЛАБАЛАРНИНГ КАСБИЙ ТАЙЁРГАРЛИГИНИ ХОРИЖИЙ ТАЖРИБАЛАР ОРҚАЛИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ //MODERN

К ВОПРОСАМ О ПРОБЛЕМАХ ОБУЧЕНИЯ В ТЕХНИЧЕСКОМ ОБРАЗОВАНИИ И ИХ РЕШЕНИЯ.

Тиллабоев Темиршод Дилшод угли, ст-т 1 курса гр. 11-23 Арх ФерПИ
науч. рук-ль: Холматова Дилором Абдусамиевна, доктор фил. (PhD),
ст. преподаватель кафедры Узбекского языка и обучение языкам,
Ферганский политехнический институт, Узбекистан

Аннотация. В статье рассматриваются проблемы кризиса технического образования, причины снижение уровня подготовки специалистов технических направлений, рост дефицита инженерно-технических кадров. Авторы исследуют особенности инновационного развития страны, усиление работы в области среднего и высшего образования, ими предложено осуществление анализа данных проблем и для их решения представлен ряд мероприятий по улучшению инженерно-технического направления высшей школы.

Ключевые слова: квалифицированный специалист, техническое образование, вуз, высшее образование, профессия, компьютерные технологии.

Прогрессивному и передовому государству необходимо обладать качественным средним, средне-специальным и высшим образованием. В Стратегии Республики Узбекистан об инновационном развитии описаны задачи по подготовке критериев оценивания исследовательской деятельности в высших учебных заведениях, вложение инвестиций в разработку и реализацию научных проектов и технологических исследований, т.е. всё, что будет способствовать дальнейшему развитию нашей страны.

Проблемами кризиса технического образования на данный период можно считать:

– дефицит на рынке труда квалифицированных специалистов с высшим образованием для работы на промышленных предприятиях;

– недостаточно полное взаимодействие высших учебных заведений с бизнесом, что может привести к торможению инновационного развития промышленности в процессе внедрения новых технологий;

– зачастую абитуриенты выбирают гуманитарное и экономическое направление обучения;

– незначительное количество промышленных фирм и организаций;

– быстрый прогресс в области IT технологий и большая заинтересованность молодежи данной сферой;

– низкий ресурс научного потенциала профессорско-преподавательского состава, работающего в высших учебных заведениях.

Выпускники вузов, имеющие диплом о высшем техническом образовании, работают не по специальности (чаще в сфере обслуживания), так как заработная